

správné, pokud bylo jím vysloveno, že se poslední pořizení Josefa G-a ze dne 10. dubna 1921 má jako ústní dovětek vzíti za základ při projednávání pozůstalosti, a nutno jen z něho vyloučiti výrok, že se ono poslední pořizení uznává za p l a t n ý dovětek, poněvadž by tím bylo předstíženo rozhodnutí případného sporu. V tom směru bylo tedy podle § 16 nesp. pat. vyhověti mimořádnému rekursu dovolacímu. Tomu není na závalu znění důvodů zdejšího usnesení ze dne 6. září 1921, čís. sb. 1161, neboť v nich bylo pouze zdůrazněno, že má pozůstalostní soud v nesporném řízení zkoumati, je-li tu f o r m á l n ě bezvadné ústní poslední pořizení (dovětek), které jest vzíti za základ při projednávání pozůstalosti se zákonnými dědici, a jsou-li odkazy v něm učiněné f o r m á l n ě účinný, což samozřejmě nevylučuje právo zákonných dědiců, uplatniti žalobou vnitřní neplatnost ústního dovětku.

Čís. 1704.

Obchod bílou dřevitou lepenkou. Nařízení ze dne 13. dubna 1918, čís. 141 ř. zák. nezrušilo smluv, uzavřených před jeho účinností, nýbrž pozměnilo je jen co do ceny.

(Rozh. ze dne 7. června 1922, Rv I 106/22.)

Žalobkyně koupila v září 1917 od žalované firmy dřevitou lepenku. Žalobu na dodání lepenky o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Netřeba se zabývati šetřením, zda nařízení ze dne 13. srpna 1918, čís. 303 ř. zák. se vztahuje na dřevitou lepenku. Již se stanoviska nařízení ze dne 13. dubna 1918, čís. 141 ř. zák. jest výrok rozsudečný odůvodněn. Neboť v § 1 tohoto nařízení vyslovuje se zabavení dřevité lepenky ode dne, kdy toto nařízení počíná působiti. Dle § 3 zabavení působí, že zabavená množství těchto látek nesmějí býti ani spotřebována, ani dobrovolně neb nuceně zcizena ani zničena. Dle § 4 nepřekážejí tomuto zabavení ani platné závazky z dob dřívějších. Těmito ustanoveními byla dřevitá lepenka pro dobu platnosti cit. nařízení odňata volnému obchodu, pročež dle § 880 obč. zák. sluší pokládati kupní smlouvu, tvořící podklad žaloby, za neplatnou. V opatření vývozního povolení nelze spatřovati uvolnění zabaveného zboží, poněvadž úřad, povoláný k poskytování vývozního povolení, nemůže zrušiti působnost platně vydaného nařízení a mimo to není omezení zabavení, stanovené v § 2 nařízení ze dne 13. srpna 1918, čís. 303 ř. zák., obsaženo v nařízení ze dne 13. dubna 1918, čís. 141 ř. zák. Ani ochota žalovaného, projevená v době, kdy zabavení mělo platnosti, že chce dodati, nemůže vzhledem k zákonným ustanovením učiniti z neplatné smlouvy smlouvu platnou, poněvadž smlouvu sluší pokládati za neuzavřenou a k uzavření nové smlouvy nemůže právoplatně dojíti. Názor, že citovaná nařízení pozbyla oživením Československého státu působnosti, jest mylným, neboť nařízení ze dne 13. dubna 1918, čís. 141 ř. zák., bylo zbaveno platnosti teprve nařízením ze dne 11. března 1920, čís. 213 sb. z. a n. a nařízením ze dne 13. srpna 1918, čís. 303 ř. zák. teprve nařízením ze dne 13. května 1921, čís. 186 sb. z. a n.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by ve věci dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud posoudil věc nesprávně po stránce právní, maje za to, že důsledkem nařízení ze dne 13. dubna 1918, čís. 141 ř. zák. stala se neplatnou kupní smlouva, na jejíž splnění se žaluje. Obchod s bílou dřevitou lepenkou, o němž tu jde, upraven byl tímto nařízením čís. 141, ne nařízením ze dne 13. srpna 1918, čís. 303 ř. zák., což vyplývá jasně z § 1 (1) tohoto druhého nařízení. Přes to však je přihlédnouti i k tomuto nařízení, neboť z porovnání obou těchto předpisů patrným jest účel jimi sledovaný a je možno podle úmyslu zákonodárcova vykládati jednotlivá ustanovení a zjistiti účinek jich na soukromý obchod, v tomto případě na smlouvu kupní, uzavřenou v září 1917, tudíž před začátkem účinnosti nařízení čís. 141. Oběma předpisy prohlášeny byly za zabavené suroviny i výrobky, v nich vyjmenované, a zakázáno bylo zeiziti zabavené zásoby, ať byly pohotově anebo zřízeny teprve později. Nařízení čís. 303 zrušilo v § 3 výslovně smlouvy, uzavřené před účinností jeho, pokud nebyly splněny odevzdáním zboží; nařízení čís. 141 vyjadřuje se v tomto směru méně určitě, prohlašujíc v § 4, že vzniklé již smluvní závazky nejsou na újmu příkazům podle něho vydaným, v dalším odstavci připouští dokonce splnění těchto smluv, předpisujíc jediné úpravu kupních cen. Naproti tomu prohlašuje určitým způsobem za neplatný (nichtig) neoprávněný prodej lepenky, k zpracování přikázané, tím, komu byla přikázána (§ 9 (2)). Ze srovnání těchto předpisů je nutně souditi, že nařízení čís. 141 nezrušilo smluv uzavřených ohledně bílé lepenky před jeho účinností, nýbrž že pozměnilo tyto smlouvy jen co do ceny. Státu šlo tehdy patrně více o papír a papírovou lepenku, zabavené nařízením čís. 303, jež obsahuje proto přísnější ustanovení. Proto nezabavil zásob lepenky v továrnách na papír (§ 2 nař. čís. 141), nechtěje zdržeti tím výrobu papíru a papírové lepenky. Co do dřevité lepenky šlo státu jediné o to, by zásoby její byly pohotově. Proto uložil majitelům zásob povinnost, aby je ohlásili hospodářskému svazu, jmenovanému v § 6, a očekávali jeho příkazy (§ 7), jinak však by měly zásoby ty v uschování. Mimo to přenechal v § 3 ministerstvu obchodu právo, stanoviti úchytky, zajisté ve prospěch soukromého obchodu. Z uvedeného vyplývá, že účelem nařízení čís. 141 bylo upravit obchod s dřevitou lepenkou, ne však jej zameziti. Dle toho je posuzovati i platnost kupní smlouvy, uzavřené před účinností nařízení toho, t. j. před 25. dubnem 1918. Smlouva ta zrušena nebyla, nýbrž bylo by došlo k úpravě kupní ceny, kdyby byla bývala splněna za účinnosti nařízení toho (§ 4 (2)), jinak však bylo nejvýše odloženo splnění její po dobu, po kterou skutečně trvala veřejnoprávní povinnost majitelů dřevité lepenky chovati její zásoby k dispozici uvedeného hospodářského svazu. Že žalovaný lepenkou tou skutečně disponoval soukromoprávně, je patrné z dopisů jeho z 1. listopadu 1919 a 12. listopadu 1919. Nebylo lze proto žalobu zamítnouti jediné vzhledem k uvedenému nařízení. Ve věci však nelze rozhodnouti, ježto nebylo jednáno o dalších námitkách vznesených žalovanou stranou proti žalobě.

Čís. 1705.

Uznáno-li na rozluku manželství s tím, že ani toho ani onoho manžela